

ВЕЛИКДЕНЬ

Мета. Розширити знання учнів про святкування Великодніх свят. Розкрити зміст свят Вербна неділя. Чистий четвер. Відроджувати звичаї та обряди нашого народу, примножувати його традиції. Виховувати у школярів почуття любові до свого народу.

Свято проводиться в залі, прикрашеному вишитими рушниками, гілочками верби, листівками до Великодня, у глиняних тарілках крашанки, писанки, паска.

Діти одягнені в національні українські костюми.

Котилася писаночка

З гори на долину.

Прикотилась простісінько

До нас у гостину.

А за нею йде Великдень,

Несе білу паску,

Розсипає між діточок

Радощі і ласку.

Ведуча.

Україна - країна смутку і краси, радості й печалі, розкішний вінок з рути і барвінку, над яким світять яскраві зорі, це історія мужнього народу, що віками боровся за волю, за щастя.

Історію свого народу можна пізнати, вивчаючи його звичаї, ті прикмети, по яких розпізнається народ.

Ведуча.

Хто ти, хлопчику маленький?

Учень.

Син я України-неньки

Й тою назвою горджуся!

Ведуча.

А по чім тебе пізнаю?

Учень.

По українському звичаю.

В мене вдача щира й сміла,

І відвага духа й тіла,

І душа моя здорова,

Українська в мене мова.

ПІСНЯ НА ДОБРО

Муз. І.Карабиця Сл. Ю.Рибчинського

1. Гей на видноколі

Клени і тополі,

Там вишнева ніч згора.

Там в прозорій тиші

Квітень вірші пише.

Травень на сопілці гра.

Там дитинства весни,

Райдуг перевесла,

Там початок всіх шляхів.

Там мене співати

Вчила рідна мати,

Бути щедрим батько вчив.

Приспів:

Яблунева, солов'їна

В моїм серці Україна,

В моїм серці сонячний Дніпро.

Щира, світла, промениста,

Хай усіх єднає пісня,

Хай лунає людям на добро! (Двічі)

2. Гей на видноколі -

Ранки ясночолі,

Гори, ріки і поля.

Роки там ясніють,

Там сади рясніють,

Там співа моя земля.

Я дарую людям,

Щирим, добрим людям

В радісний,

щасливий день

Зорі України, квіти України,

Буйний сад її пісень.

Приспів:

Ведуча.

В усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом. Він блукає по світу, як блудний син і ніде не може знайти собі притулку, бо він загублений для свого народу.

Отож давайте сьогодні разом і продовжимо вивчати народні традиції, пов'язані з найулюбленішим весняним святом усіх християн - Великоднем або Святом Пасхи, днем Воскресіння Ісуса Христа

Ведуча: Верба похилилась

Низько над водою,

Ніжно розмовляє

З кожною лозою.

Дівчина-Верба:

Мої діти-квіти,

Милі лозенята,

Можете радіти,

Бо вже скоро свята.

Я щаслива, любі,

Весела й багата,

Бо ви, мої діти,

Провісники свята.

Ведуча:

Ще із давніх-давен

Уся земля знає,

Що гілка вербова

Великдень звіщає.

Ігорчик:

За тиждень - Великдень!

Це свято чудес,
Бо Цар і Спаситель
У цей День Воскрес!

Мар'янка:

Що тут діється у вас,
Про який тут йдеться час?

Ігорчик:

Чи ти забула, чи не знаєш,
Що про це мене питаєш?
Адже завтра вже Неділя,
Коли святять вербне гілля.

Дівчина-Верба:

А вербовії гілочки -
Це мої сини і дочки.
Я їх гарно доглядала,
Водицею напувала,
Щоб вони в красі зростали,
Щоб з них люди користь мали.

Мар'янка:

Ой, вербичко моя мила,
Знаю, що ти дуже щира.
Подаруй мені лозину,
Бо я піду в церкву люблю
В ранішнюю світлу Днину.

Дівчина-Верба: Прошу, прошу в добрий час.

Наталя: (звертається до Дівчини-Верби): А я можу просить вас?

Дівчина-Верба:

О, візьми, тут є багато!

Будеш мати й ти лозинки

На величне світле свято.

Ведуча:

Розквітлі вербові лозинки

У Ігорчика, в Мар'янки,

У Наталі, у Христинки...

Ідуть люди, - і в руках в них

Лозинки святкові.

У цей світлий День повсюди

Лиш слова любові.

Ведуча.

До Великодня готуються заздалегідь. Неділя за тиждень перед Великоднем називається Вербною. Саме в цей день Ісус востаннє увійшов до Храму Божого. Дорогу йому встеляли пальмовими вітами (його вітали, як справжнього царя). В Україні пальми не ростуть, тому люди, щоб відзначити цей день, ставили у своїх оселях вербові гілочки.

СЦЕНКА

Вістунець.

Не я б'ю, верба б'є.

Через тиждень - Великдень.

Будь здорова, як вода,

Багата, як земля, А красива, як весна.

Дівчинка.

Хто ти?

Вістунець.

Я весняний Вістунець, прийшов звістити, щоб увесь хрещений люд готувався до найкращого свята, до Великодня.

Дівчинка.

А чого мене б'єш?

Вістунець.

Хіба це я? Це свячена вербиця. Сьогодні її день - Вербна неділя. Навесні, як тільки пригріє сонечко, вона першою прокидається. Її пухнасті котики будять усіх до роботи.

Тож і ти не зволікай, бо:

Жарт б'є, не я б'ю – верба ! За тиждень - Великдень! (Легенько вдарити вербичкою).

КОТИКИ ВЕРБОВІ Муз. В.Рановського Сл. Н. Бідик

1. Люлі, люлі, люлі... Вітер сповиває.

Люлі, люлі, люлі... Котиків гойдає.

Приспів:

Вітерець співає - котики муркочуть,

Шорсткою м'якою носики лоскочуть.

2. Котики вербові, тихі та пухнасті,

Уквітчали віття кущиків гіллястих.

Приспів.

3. Легіт колисає в гойдалці вербовій,

Котикам сіреньким надихає спокій.

Приспів.

4. Люлі, люлі, люлі... Вітерець гойдає,

Котиків сіреньких любо присипає.

Приспів.

5. Сплять собі, принишкли й вушка поскладали.

Добре в верболозі їх заколисали

Ведучий.

Щоб Великодня діждати, потрібно всіх прощати, добро в хату пускати, а погане забувати. Давайте і ми з вами спробуємо посміхнутися один одному і залишити у себе в душі тільки добрі почуття.

У християн існував такий звичай: у Чистий четвер треба скупатися до заходу сонця і змити з себе все погане з тіла і з душі. От і ми із вами вмиємося.

(Вмочується гілка верби у тарілку з водою і бризкається на дітей).

Водичка, водичка, вмий дитяче личко,
Щоб очі блищали, щоб щічки червоніли,
Щоб кусався зубок та сміявся роток!

ВІРШ

Як Христа вели на муки,
Хрест дали йому у руки,
І, зітхаючи о Бозі,
Хрест той ніс він по дорозі
У скорботі і напрузі...
Десь його поділись друзі,
А сторожа навкруги —
Все кати і вороги.
Але ось прийшов гостинцем
З своїм хлопчиком-мізинцем
Чоловік, марний, убогий,
Та й вступається з дороги.
Він узяв яєць торбинку,
Наскладав у кошелінку,
Ніс до міста їх продати,
Щоб на сіль і хлібець мати.
А хлопчик каже: «Тату,
в Бога матимеш заплату

І доступиш в раю чести,
Як допоможеш хрест той нести».
І послухав він дитини,
Та й поніс той хрест на спині,
Облегшив Христові біль,
А синок поніс кошіль.
На Голгофі хрест лишає
І до міста повертає:
Хоче яйці ті продати.
В кошик глянув: «Рідна мати!»
Замість яєчок біленьких
Сотня писанок пишненьких
Всі радіють — чудо! Диво!
І купують радо й живо.
За хвилинку розкупили
Й дуже гарно заплатили.
А син каже: «Це дав Біг,
Бо Христові ти поміг».
І пішли ті дивні вісті
На весь світ,
В селі і місті.
Люди писанки писали,
Боготворця величали.

В. Зеленчук

Ведуча.

Невід'ємною частиною Великоднього свята були і є крашанки і писанки. Яйце - це символ весняного відродження природи, зародження життя, продовження роду. Писанки ніколи не варять, щоб не вбивати живу силу зародка. На них сонце зображували у вигляді кола, зірку - у вигляді променів, воду - у вигляді хвиль.

ПИСАНКА

Гарна писанка у мене,
Мабуть, кращої нема.
Мама тільки помагала,
Малювала я сама.

Змалювала диво-пташку,
Вісім хрестиків дрібних,
І малесенькі ялинки,
Й поясочок поміж них.

Хоч не зразу змалювала -
Зіпсувала п'ять яєць.
Та як шосте закінчила,
Тато мовив: "Молодець!"

Я цю писанку напевно,
Для Іванка залишу,
А для мами і для тата
Дві ще кращі напишу.

Хто народ свій щиро любить,
Рідну землю хто кохає,
В того серце золотою
Писанкою сяє.

Катерина Перелісна

ПИСАНКИ

Муз. В.Таловирі Сл. С.Жупанина

Ввечері матуся нас чарує,
Писанки на виставку малює.
Віск черпає пищиком із блюдця,
Очі мами лагідно сміються.

Очі мами світяться у ласці:
Квітоньки на писанці зірчасті,
А на другій - півники та бджоли,
Ми таких не бачили ніколи.

Ведуча.
Крашанки розфарбовували у різні кольори.

1-й учень.
Червоний - радість життя, надія, любов. Найбільш розповсюджений колір -

2-й учень.
Жовтий уособлював Місяць і зорі, а в господарстві - урожай.

3-й учень.
Блакитний.- символ неба, простору, вітру, здоров'я.

4-й учень.
Зелений - колір весни, пробудження природи, надії, радості буття.

5-й учень.
Чорний - символ землі, її родючості

А на третій писанці - зірниці,
Ще й під ними золоті жар-птиці.
На четвертій - олені та сарни,
А на п'ятій - рушничок прегарний.

Ввечері матуся нас чарує,
Писанки на виставку малює.
Дивиться і тішиться матуся:
Я у неї малювати вчуся.

Ведуча.

Писанок та крашанок робили багато і дарували всім добрим людям в день Великодня.
Існує чимало прикмет і прислів'їв, пов'язаних з цим святом.

6-й учень.

Коли на Великдень ясно світить сонце, то через три дні піде дощ.

7-й учень.

Коли на Великдень дощ або хмари, буде Врожай.

8-й учень.

Коли на Великдень спить господар, то виляже пшениця, а якщо господиня - льон.

Улянка

(з квіткою на голові)

Всі готуються у хаті.

Я вже йду на двір.

Зелень свята задивилась

У синій простір.

Лесик.

Ой, сестричко малесенька,

Яка ж бо ти гарнесенька!

За косою барвіночки,

Ще й біленькі рученьки.

Улянка.

На святу неділеньку зібралися.

Будем паску святкувати,

Весну красну звеличати.

У п'ятницю чи суботу пекли паску, - великий випечений хліб, який символізує вічність людського життя.

СЦЕНКА

Мати.

Улянко, неси тазики, будемо паски виробляти, вже тісто підійшло. А ти, Лесику, не сиди на печі, по паска вийде горбатою, а це вже ознака якоїсь біди. І швиденько віника подай. (Лесик зліз із печі, приніс віника, а Уляна поставила тазики).

Мати (обмахує віником всі кути хати).

Буду паски в піч саджати, а ви, таргани і блощиці, стоноги, геть з моєї хати. Виходьте з моєї світлиці в темницю.

(Звертається до дітей). Ходіть, діти, пасочки виробляти. (Виробляють, а мати садить їх у піч). Господи, поможи!

Ведуча.

За паску господиня хвилюється особливо. Вважалося, що коли паска печеться, потрібно, щоб нікого чужого в хаті не було. (Мати виймає паски з печі).

Улянка.

Моя рум'яніша!

Лесик.

Зате моя з сиром!

Мати.

Гріх напередодні такого великого свята сперечатися. А пасочки вам усім удалися на славу - і пухкі, і рум'яні.

Діти (разом).

Дай, мамо, покуштувати.

Мати. Паску, поки не посвятить священик, не їдять.

Улянка.

Ох і гарна! Ох і гарна!

Пасочка рум'яна.

Ох, духмяна, ох духмяна

Пасочка рум'яна.

Лесик.

Тішиться маленька паска,

Тішусь і я,

Що утримаю в руках її я,

Що вона моя!

Ведуча.

В ніч перед Паскою намагалися не Спати. Світло горіло цілу ніч. А в церкві відбувається святкова служба.

У давнину вважали, що на Великдень має грати сонце а тому люди перед його сходом відчиняли віконниці; щоб упустити до хати царя неба, який приносить у дім щастя і здоров'я.

Улянка (з квіткою на голові)

Всі готуються у хаті.

Я вже йду на двір.

Зелень свята задивилась

У синій простір.

Лесик.

Ой, сестричко малесенька,

Яка ж бо ти гарнесенька!

За косою барвіночки,

Ще й біленькі рученьки.

Улянка.

На святу неділеньку зібралися.

Будем паску святкувати,

Весну красну звеличати.

ВЕСНА

Молдавська народна пісня

Вже прийшла весна в красі,

Прокидаються ліси.

Приспів:

Ля-ля-ля-ля, ля-ля-ля,

Ля-ля-ля-ля, ля-ля-ля.

Ведуча.

На Великдень у церкву збирались всі: і старі, і малі. (Задзвеніли дзвони). Чуєте, як радісно дзвони грають? Вони нам сповіщають: Христос воскрес! Воістину воскрес!

Учень.

Вдягла весна мережану сорочку,

Умившись і звільнившись від турбот,

І підіймає волошкові очі

До вищих, до церковних позолот.

Учень.

Великдень всіх нас на гостини просить,

Малює сонце полотно небес,

І крашанку, як усмішку підносить,

Христос воскрес!

Учень.

Воістину воскрес!

І дзвони засріблилися завзяті,

І ніби покотилось між людьми:

Жайворонка ллється спів,

Джміль мохнатий загудів.

Приспів:

Сонце гріє залюбки,

По ріллі снують граки.

Приспів:

Знов до нас прийшла весна

І весела, і ясна. Приспів:

Всі разом.

Христос воскрес!

МІНІ-ВИСТАВА

Дівчинка.

Христос воскрес!

Вже три дні, як хмари стали,

Потемнів Єрусалим.

Як Ісуса поховали,

Вкрили каменем важким.

Вже три дні, як суд ворожий

На хресті Христа розп'яв.

Вже три дні, як він, син Божий,

За всіх нас терпів, страждав.

Підем, діти, підем живо,

На могилі приплакнем...

Але що там? Що за диво?

Грїб увесь горить вогнем...

Гляньте, діти, грїб порожній!

Хтось там камінь відвалив!

Ангел. Се вчинив Господь Всеможний! Він воскрес!

Діти. О, диво з див!

Ангел. Не лякайтесь! Приступайте! Я посланник із небес!

Дівчинка. То є Ангел з неба, діти!

Ангел. Так, я ангел. Христос воскрес!

Діти. О! Воістину воскрес. Той, що був і є з небес!

Ангел. Чудо се добро віщує:
Правда в світі запанує!

Всі.

Всіх нас нині звеселяє
Диво з див святе, чудесне!
Вже нас горе не здодає,
Наша доля ще воскресне!.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Радійте, люди,
Біжіть у поле, у садок,
Збирайте гіллячко і квіти,
Кладіть на Божий хрест вінок.

Нехай бринять і пахнуть квіти,
Нехай почує Божий рай,
Як на землі радіють дати
І звеселяють рідний край.

На вас погляне Божа Мати,
Радіючи з святих небес...
Збирайтесь, діти, нум співати...
Христос воскрес!

Христос воскрес! *Леонід Глібов*

Ведуча. Дуже загальний і улюблений у нашого народу звичай благословення на Великдень їжі й печива.

ВЕРЕДУЄ ПИШНА ПАСКА (Гагілка-пісня)

Вередує пишна паска:

Гей, посуньтеся, будь ласка,

Заграйте мені нині маршу,

Бо я паска тут найстарша.

Раптом, що се? Рідна нене,

Порося, та ще й печене,

Скочило, на рівні ноги,

Гей, вступайтеся із дороги.

Аж тут хрін із бородою,

Вже готовтеся до бою,

Маю гичку, як корону,

Зараз вас усіх захроню,

Обізвалися крашаночки,

Крашаночки невеличкі,

Хоч хвалитися нині гріх,

Ми найкращі з вас усіх.

Надійшло до всіх кропило,

Накропило, насварило,

Мир хай буде всім сьогодні

Бо то свята Великодні.

Ведуча:

Дзвони дзвонять величаво,

Всіх до церкви звать.

Діти разом із батьками

Кошики несуть.

В кошичках - смачненька паска,
Яйця, масло, сир, ковбаска,
Шинка, писанки, хрін, сіль...
Йдуть до церкви звідусіль.

Мар'янка: Дивиться Ісус ласкаво
На усіх з небес.

Ігорчик: Линуть співи Великодні:
- Божий Син Воскрес!

Ганнуся: Іще з старих прадавніх літ
Святкує радо увесь світ
Великдень - чудо із чудес,
Бо у цей День Христос Воскрес!
Ведуча: В українського народу
Є свої звичаї,
Їх дотримується кожен
Й дуже добре знає.

З давніх літ усі сходились
В батьківську хатину,
Щоб прославить Воскресіння -
Пречудну новину.

За столом зібралась
Вся наша родина,
Святкує Великдень
Рідна Україна.
Із тими святами
Я усіх вітаю,

Свяченим яєчком
Всіх благословляю.
Нехай Божа ласка
Зійде із небес.
Співаймо, радіймо:
Для нас Спас Воскрес!

Мар'янка: І паску свячену
Їмо всі разом.

Ігорчик: Єднаймося в молитві
З Ісусом Христом?

Наталя: Знають у світі
Божого Сина,
Про Нього знає
Кожна дитина.

Ганнуся:
Знає з нас кожен
Із малих літ:
Він прийшов з Неба,
Щоб спасти світ.

Ведуча:
А довкола церкви
В Великодні дні -
Весняні гаївки
Й веселі пісні.

Ігорчик:

Всі люди співають:
Син Божий Воскрес!

Мар'янка: Хвала Богу лине
З Землі до Небес...

Ганнуся: У піснях пасхальних
Всі славлять Христа.

Наталя: І радіє нині
Земленька свята.

Ведуча. Жодне Великодне свято не обходилося без ігор. У великодній понеділок люди ходили один до одного в гості, христосувались, обмінювалися писанками. Цей день називався волочильним. Ще є одна назва понеділка - це "обливний", бо в цей день за стародавнім звичаєм хлопці обливають дівчат водою, а дівчата дарують їм крашанки.

СЦЕНКА

Дмитро (лє воду на Ганнусю). Будь здорова, як вода, весела, як весна.

Ганнуся. Обережно, Дмитре, віночок новий, квітки замочиш.

Петро.

А ти на коси, Дмитро, на коси, щоб гарно росли. (Підносить глечик над головою Ганнусі. Вона втікає).

Ганнуся (стріпує воду з кіс).

То тебе помити треба. Бачиш, який малий, ніби тебе ніколи весняний дощ не мочив.

Оля (підбирає глечик).

Давайте, дівчата, поллємо Петра, щоб добре ріс.

Дівчата підбігають до Петра. Одні тримають його, інші лють на нього воду.

Петро. Досить, дівчата, а то до неба виросту.

Оксана (лліє на Петра воду 3 рази). Один дощ, другий дощ, третій Дощ!

Петро. Досить з мене одного. Бр-р-р!

Оксана. Три краще. Знаєш, як старі люди казали: "Як підуть весною три дощі добрі, то наповнять 3 роки голодні".

Петро. На урожай то добре. А для мене яка вигода? Сорочка вся мокра, змерз, як цуцик. Ой, дівчата, жалю у вас немає. Я ж на ваші сорочки води не лив. Тільки на коси. А ви мене з ніг, чи то з голови до ніг облили.

Маруся. Здоровий будеш. А сорочка висохне. Он бачиш, як сонечко гарно світить.

А ВЖЕ КРАСНЕ СОНЕЧКО Муз. П.Позицького Сл. О.Олеся

А вже красне сонечко	А ти, земле-матінко,
Припекло, припекло,	Уроди, уроди!
Ясно щире золото	
Розлило, розлило.	

На вулиці струмені
Воркотять, воркотять,
Журавлі курликають
Та летять, та летять.

Засиніли проліски
У ліску, у ліску.
Швидко буде землянка
Вся в вінку, вся в вінку.

Ой сонечко-батечку,
Догоди, догоди!

Ведуча. Ось так проходив "обливний" понеділок. Багато цікавого ви дізналися на нашому святі. Розповідайте друзям, знайомим, рідним про славні народні традиції України, зберігайте їх, примножуйте, бо це - наша історія, наша культура.

ПІСНЯ

Скільки б не співали,

А кінчати час.

Кращі побажання

Ви прийміть від нас.

І в вас, і в нас

Хай буде гаразд,

Щоб ви і ми

Щасливі були!

СВІТЛИНИ СВЯТА

